Aan de raad van de gemeente Lelystad

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
-	-	-	14 mei 2021
behandeld door	**doorkiesnummer**	**bijlagen**	**dossiernummer**
drs. C.J. Kokkeler	0320 - 278440	-	-

onderwerp
Multi-inzet hulpdiensten GRIP 2 Punter

Geachte leden van de raad,

In de woonwijk Punter is in het weekend van 8 en 9 mei 2021 een verdachte lucht uit het riool waargenomen. De situatie is maandagmorgen 10 mei 03.39 uur veilig verklaard door de brandweer. In deze brief ga ik in op de gecoördineerde inzet van de hulpdiensten en het verloop van de gebeurtenissen. De brief is bedoeld als first impression report voor de raad. De Veiligheidsregio is daarnaast bezig met een evaluatie. Ook loopt er een strafrechtelijke onderzoek door politie en Openbaar Ministerie naar de oorzaak.

Bewoners erg geschrokken
Allereerst ben ik blij dat alle bewoners weer veilig thuis zijn in hun woningen. Het afgelopen weekend heeft de wereld van honderden Lelystsedelingen op z'n kop gestaan door de gebeurtenissen in de Punter. Mensen moesten overhaast weg uit hun huis. Dat is een heel ingrijpende gebeurtenis, met zorg om dierbaren, dieren en spullen. De ontruiming van de Punter was een zware maatregel, maar noodzakelijk voor de veiligheid van onze bewoners. Door de inzet van vele partijen is het gelukt om dit incident tot een goed einde te brengen. Inmiddels is nog beter bekend uit welke stoffen de vloeistof in het rioolwater bestond. Maar daarmee zijn nog niet alle zorgen weggenomen. De financiële afwikkeling loopt de komende tijd nog door. We hebben de getroffen bewoners per brief geïnformeerd wat men kan doen als er psychische nazorg nodig is. Daarnaast hebben we mensen gewezen op de huisarts als er nog lichamelijke klachten zijn of de dierenarts bij zorgen om huisdieren.

Opschaling Veiligheidsregio
Zoals gezegd gaat de Veiligheidsregio dit voorval evalueren. Dat gebeurt standaard bij een grootschalige inzet en is bedoeld om lering te trekken en de crisisorganisatie verder te professionaliseren. In deze brief wil ik kort ingaan op de eerste bevindingen. De alarmering begon op zaterdag 8 mei op 17.11 uur met een melding van gaslucht in de Punter. Om 18.12 uur is er opgeschaald naar GRIP 1 en om 18.56 uur naar GRIP 2.[1] De Veiligheidsregio heeft het incident opgepakt als grote verspreiding van benzine-achtige stof in vuilwaterriool met explosiegevaar. De alarmwaarden op explosiegevaar waren namelijk hoog. De brandweer heeft de riolen leeggepompt en doorgespoeld. Hierdoor daalden uiteindelijk de waarden van de stoffen in het rioolwater en konden mensen uiteindelijk weer veilig terug naar hun huis.

[1] Bij een ramp of crisis moeten verleningsdiensten snel omschakelen naar één organisatie die het incident bestrijdt. Dit gebeurt via de zogeheten GRIP-procedure. Voor meer informatie zie www.ifv.nl/kennisplein/Documents/20170523-IFV-KP-GRIP.pdf

Verder verloop
Bewoners zijn gewaarschuwd onder meer door inzet van NL-Alert. Via Bevolkingszorg zijn mensen opgevangen, waarbij zoveel mogelijk rekening werd gehouden met de coronaregels. Voor ongeveer 25 huishoudens die geen andere slaapplek konden vinden is een hotelkamer geregeld. Er was ook direct aandacht voor de biologische milieueffecten in de afvalwaterzuiveringsinstallatie. Vanuit de piketregeling van het college is loco-burgemeester Adam Elzakalai gealarmeerd en heeft zich daarna lange tijd op goede wijze ingezet vanuit de bestuurlijke kant van crisisbeheersing. Tijdens de ontruiming koos een aantal bewoners bewust om thuis te blijven (juridisch is een huisontruiming niet af te dwingen), maar de meeste bewoners hebben vrijwillig hun woning verlaten.

Op zondagochtend daalden de meetwaarden, waardoor het afgesloten gebied verkleind kon worden en de eerste mensen weer naar huis konden gaan. Helaas bleek om 11.30 uur dat de meetwaarden op andere plekken in het riool te hoog waren, waardoor er een nieuw gebied ontruimd moest worden. De echte afbouwfase was op maandag 10 mei, vanaf 01:00 uur. Om 03.30 uur keerden de laatste groep bewoners terug en waren er geen personen meer in de opvang. Enkele mensen verbleven nog in een hotel of vonden hun onderdak bij familieleden of kennissen. Meer informatie over de tijdlijn staat op onze website.[2]

Voor de Veiligheidsregio zijn er uiteraard tal van leer- en verbeterpunten bij zo'n grootschalige inzet, zoals de inzet van NL-Alert, bereikbaarheid publieksinformatie, aflossing van teams en het onderzoek naar de aard van de stof in het riool. Ook bij de gemeente / Bevolkingszorg (opvang, communicatie en informatievoorziening) en het waterschap wordt lering getrokken uit dit incident. Maar we kunnen wel constateren dat de woonwijk snel is ontruimd, dat bewoners zijn opgevangen in diverse locaties, dat er geen explosie is geweest en dat er voor zover bekend geen grote negatieve effecten zijn op de volksgezondheid.

Onderzoek RIVM
Op de bewuste zaterdag spraken meerdere mensen al van een benzineachtige geur uit het riool. Een monster van de vloeistof is uit het riool genomen en opgestuurd naar het RIVM. De eerste bevindingen waren bekend op zondagmiddag om 16.06 uur. De resultaten wezen op benzine of een benzine-achtig mengsel. Voor de zorgvuldigheid is een grondige analyse gedaan die op 12 mei bekend werd. Conclusie is dat het RIVM diverse chemische stoffen heeft gevonden in het rioolwater, met name geraffineerde aardolieproducten zoals benzine en het licht ontvlambare propeen. De aanwezigheid van de gevonden stoffen zorgt voor een penetrante geur en komt overeen met de klachten van afgelopen weekend. De Milieu Ongevallendienst van het RIVM stelt dat bewoners de stoffen vanuit het riool maar relatief kort konden ruiken en inademen, omdat er snel is geëvacueerd,. Om deze reden zijn er geen nadelige gevolgen voor de gezondheid te verwachten. Het rapport is vanuit oogpunt van transparantie en openbaarheid op onze website gezet.[3]

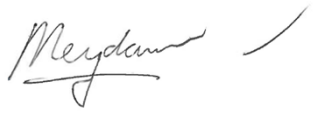
Vervolg
Het voorval van afgelopen weekend heeft heel begrijpelijk geleid tot veel vragen van het publiek, de pers en vanuit de politiek. De gestelde raadsvragen over de opvang, NL-Alert en communicatie worden zo snel mogelijk beantwoord. Zoals al vermeld wordt er de komende weken nader onderzoek gedaan en wordt door diverse instanties geëvalueerd. Uit de eerste bevindingen blijkt dat de multidisciplinaire crisisorganisatie zich heeft toegelegd op het waarschuwen van de bevolking, de zorg over gezondheidsrisico's, hulp aan niet-zelfredzamen, opvang bevolking, milieuschade, voorkomen van uitbreiding incident, onderzoek naar oorzaak, opvang dieren en huisdieren, veiligheid in de wijk en de geldende coronaregels. Naast de Veiligheidsregio waren de volgende diensten betrokken: Waterschap, Liander, AGS IJsselland, Rode kruis, Omgevingsdienst, Vitens.

[2] www.lelystad.nl/4/Lelystad/Nieuws/Mei/Bewoners-Punter-weer-thuis-na-verdachte-lucht-in-riool.html
[3] www.lelystad.nl/Documenten/Veiligheid/RIVM%20brief%20en%20rapportage%20stankoverlast%20Lelystad.pdf

Ik hoop dat er snel meer duidelijkheid komt over de oorzaak en de mogelijke dader(s) die dit hebben veroorzaakt. Maar bovenal ben ik ongelofelijk trots dat zoveel professionals zich zo snel hebben ingezet voor de hulp aan de getroffen bewoners.

Hoogachtend,

De burgemeester van de gemeente Lelystad,

mr. H.M. Meijdam